

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

انجمن مرتعداری ایران

Iranian Society of Range Management

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

چکیده مقالات

پنجمین همایش ملی

مرتع و مرتعداری ایران

۲۶ الی ۲۸ اردیبهشت ۱۳۹۱

دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

حفظ مراتع کشور

در گرو نگاه به آینده،

التزام به قانون و مشارکت مردم

برگزار کننده

انجمن مرتعداری ایران
دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد

همکاران

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور
سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور

تأثیر خصوصیات مرفولوژیک بوته‌های پرستار بر تسهیل مکانیکی گیاهان زیراشکوب

طاهره صادقی^۱، منصور مصداقی^۲، محمد جنگجو^۳

چکیده

بوته‌های خشبی و غیرخوشخوراک مرتعی می‌توانند محافظ خوبی برای گونه‌های زیراشکوب همراه در برابر فشارچرا باشند. بررسی‌ها نشان داده که اثر تسهیل مکانیکی می‌تواند برحسب نوع بوته و شرایط مرفولوژیک آن متفاوت باشد. در این پژوهش همبستگی و رگرسیون بین ویژگی‌های کمی و کیفی (سطح تاج، ارتفاع تاج، خاردار بودن و ریزوم‌دار بودن) بوته‌های پرستار با تولید زیراشکوب آنها بررسی شد. نمونه‌گیری از ویژگی‌های کمی و کیفی بوته‌ها و تولید زیراشکوب آنها با استقرار ۲۰ ترانسکت ۵۰ متری در مراتع استپی کاخک گناباد تحت سه شدت چرا (شدید، متوسط و قرق) به صورت تصادفی انجام شد. نتایج نشان داد که در بین صفات کمی، بیشترین همبستگی با تولید زیراشکوب مربوط به سطح بوته‌های پرستار بوده و در بین ویژگی‌های کیفی، ریزوم‌دار بودن بوته‌ها تأثیر بیشتری بر روی تولید زیراشکوب داشته است. در شرایط تنش چرایسی بوته پرستار *Rosa persica* به‌علت ریزوم‌دار بودن و مقاومت به چرا دارای تسهیل مکانیکی بهتری نسبت به بوته‌های *Lactuca orientalis* و *Astragalus heratensis* بوده است.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های مرفولوژیک، بوته‌های پرستار، خاردار و ریزوم‌داربودن، تسهیل مکانیکی.

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مرتع‌داری دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد

۲- استاد مدعو دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد

۳- استادیار دانشکده منابع طبیعی و محیط زیست، دانشگاه فردوسی مشهد